7. Замовити дисертацію PhD. URL: https://surl.li/pxiszq
8. Замовити дисертацію PhD. URL: https://surl.li/dzoqqc
9. Написання дисертації PhD на замовлення. URL: https://surl.li/qxqljt
10. Написання дисертацій на замовлення. URL: https://surl.li/wpkonj
11. Професійна дисертація PhD на замовлення «під ключ» в Україні. URL: https://surl.li/ossrsg
12. Lancaster T., Dent B. Academic Ghost Writing and Commercial Contract Cheating Provision on a Freelancing Website. *Academic Integrity: Broadening Practices, Technologies, and the Role of Students. Ethics and Integrity in Educational Contexts*. 2022. Vol. 4. https://doi.org/10.1007/978-3-031-16976-2_17

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-668-6-17

ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ, АДАПТАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЯКОСТІ

Козуб Л. С.
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов математичних факультетів,
Навчально-науковий інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Повномасштабна війна стала серйозним викликом для української системи вищої освіти, зумовивши необхідність швидкої адаптації освітнього процесу до нових умов. Повітряні тривоги, загроза ракетних та дронових атак, нестабільне електропостачання, вимушене переміщення викладачів і студентів, а також поширення дистанційного та змішаного навчання суттєво вплинули на організацію освітнього процесу. Водночас українські заклади вищої освіти продовжують працювати та шукати ефективні способи забезпечення його безперервності й якості.

Одним із ключових чинників забезпечення якості освіти є професійний потенціал викладача. Сучасний мотивований викладач – це не лише фахівець, який володіє ґрунтовними професійними знаннями та передає їх студентам. Це також людина, здатна адаптуватися до нових обставин, постійно вдосконалювати свої професійні компетентності, опановувати сучасні цифрові інструменти, підтримувати міжнародну академічну співпрацю та зберігати мотивацію до викладацької діяльності навіть у складних умовах [1; 3].

Воєнний стан значно розширив спектр компетентностей, необхідних викладачеві. Окрім предметної та методичної компетентності,

особливого значення набувають гнучкість, здатність швидко адаптуватися до зміни формату навчання, цифрова грамотність, комунікативні навички та готовність до постійного професійного розвитку. Викладачеві часто доводиться оперативно змінювати організацію заняття залежно від безпекової ситуації, поєднувати онлайн та офлайн навчання, використовувати різні цифрові ресурси та підтримувати взаємодію зі студентами за умов фізичної відсутності в аудиторії.

Особливої актуальності ці питання набувають у викладанні іноземної мови студентам ІТ-спеціальностей. У цьому випадку викладач має враховувати не лише рівень мовної підготовки студентів, а й їхні професійні інтереси та майбутні потреби. Ефективне заняття іноземної мови для майбутніх ІТ-фахівців може передбачати обговорення актуальних професійних і технологічних питань: ролі soft skills у професійній діяльності, значення емоційного інтелекту, співвідношення емоційного інтелекту та IQ, впливу штучного інтелекту на професію, етичних аспектів використання AI тощо. Такий підхід сприяє не лише розвитку іншомовної комунікативної компетентності, а й формуванню навичок професійного спілкування.

Водночас реалізація професійно орієнтованого підходу вимагає від викладача постійного професійного розвитку. Щоб підтримувати змістовну дискусію зі студентами, викладачеві необхідно стежити за актуальними тенденціями ІТ-галузі, цікавитися розвитком штучного інтелекту та цифрових технологій, оновлювати власні знання й інтегрувати їх у навчальний процес. Отже, сучасний викладач іноземної мови дедалі більше виступає не лише як носій мовних знань, а й як модератор професійної комунікації, який допомагає студентам використовувати іноземну мову для обговорення питань, безпосередньо пов’язаних із їхнім майбутнім фахом.

Ще одним важливим викликом є збереження кадрового потенціалу українських університетів. Частина викладачів була змушена виїхати за межі України, інші змінили місце проживання та роботи всередині країни, зокрема через необхідність переміщення в безпечніші регіони. Попри ці обставини, заклади вищої освіти продовжують забезпечувати освітній процес та підтримувати професійний розвиток науково-педагогічних працівників. У публічному звіті за 2025 рік Державна служба якості освіти України зазначає, що моніторингові дослідження функціонування системи освіти в умовах воєнного стану проводяться для отримання даних, необхідних для оперативного ухвалення управлінських рішень [2].

Водночас адаптація освітнього процесу до умов воєнного стану не повинна зводитися лише до забезпечення його безперервності. Важливим завданням залишається збереження якості освіти, що передбачає не тільки доступність навчання, а й відповідність його змісту сучасним професійним вимогам, ефективність комунікації між

викладачем і студентами, доступ до освітніх і цифрових ресурсів, академічну доброчесність та можливості для професійного розвитку. У цьому контексті важливо поєднувати адаптивність освітнього процесу з його змістовою та професійною спрямованістю.

Таким чином, воєнний стан поставив перед українською системою вищої освіти низку безпрецедентних викликів, проте водночас прискорив процеси адаптації та пошуку нових освітніх практик. Одним із ключових ресурсів збереження якості освіти залишається професійний потенціал викладача, його здатність до постійного навчання, адаптації та використання сучасних технологій. Особливо важливою є готовність викладача виходити за межі традиційної моделі навчання та пов'язувати зміст дисципліни з професійними інтересами студентів. Для викладача іноземної мови, який працює з майбутніми ІТ-фахівцями, це означає постійне оновлення власних знань, інтеграцію актуальної професійної тематики в мовне навчання та створення умов для змістовної професійної комунікації. Подальше забезпечення якості вищої освіти в умовах війни потребує системного моніторингу, підтримки викладачів, розвитку цифрової та міжнародної співпраці, а також постійного оновлення змісту освіти відповідно до сучасних професійних і суспільних викликів.

Література:

1. Григорчук, С. В. (2025). Портрет сучасного викладача вищого військового навчального закладу. *Вища школа, 6*(225), 26-30.

2. Державна служба якості освіти України. Моніторингові дослідження за 2025 рік: результати моніторингового дослідження організованого початку 2025/2026 навчального року у сфері вищої освіти. URL: https://sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/monitoryngovi-doslidzhennya-za-2025-rik/

3. Мискін, Ю. (2022). Сучасний викладач вишу: необхідні навички, сучасні проблеми і шляхи їх подолання. *Наша перспектива, 36*. URL: https://www.perspektyva.in.ua/suchasnyj-vykladach-vyshu-neobhidni-navychky-suchasni-problemy-i-shlyahy-yih-podolannya/